

คู่มือปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล

โครงการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2557
(สำหรับเดือน พฤษภาคม สิงหาคม และพฤศจิกายน)

กลุ่มสถิติแรงงาน
สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม

โครงการการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2557

ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต จัดทำการสำรวจสุขภาพจิตของประชากรครั้งแรกในปี 2551 โดยสำรวจไปพร้อมกับการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม สำหรับการสำรวจในครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 (ปี 2552 และ 2553) ได้สำรวจไปพร้อมกับการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ในครั้งที่ 4 (ปี 2554) ได้สำรวจไปพร้อมกับการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากร และการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรในเดือนมีนาคม การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม และการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรมในเดือนตุลาคม ในครั้งที่ 5 (ปี 2555) ได้สำรวจไปพร้อมกับการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในเดือนมกราคม – ธันวาคม และสำรวจพร้อมกับการสำรวจความพิการ พ.ศ. 2555 ในเดือนตุลาคม – ธันวาคม และในครั้งที่ 6 (ปี 2557) เป็นครั้งล่าสุดนี้จะดำเนินการสำรวจพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงาน of ประชากร พ.ศ. 2557 ในเดือน กุมภาพันธ์ พฤษภาคม สิงหาคม และพฤศจิกายน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนตัวอย่างในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และใช้ข้อถามสุขภาพจิตฉบับสั้น 20 ข้อ โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ตอบด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินสุขภาพจิตของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

ขอบข่ายและกลุ่มรวม

ประชากรที่อยู่ในกลุ่มรวมของการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนส่วนบุคคลทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทั่วประเทศ

บุคคลที่เข้าข่ายการสำรวจ ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่เป็นคนไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทุกคน และจะต้องเป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการพร้อมโครงการสำรวจภาวะการทำงาน of ประชากร โดยให้พนักงานเจ้านับออกไปสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่างทุกจังหวัด ทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 1-12 ของเดือน กุมภาพันธ์ พฤษภาคม สิงหาคม และพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้ระเบียบวิธีการสำรวจด้วยตัวอย่าง โดยแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two Stage Sampling มีจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (จังหวัด) ได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามเขตการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตแ่งนับ (EA) หน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครั้วเรือนส่วนบุคคลและสมาชิกในครั้วเรือนกลุ่มบุคคลเป็นตัวอย่างขั้นที่สอง และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ Rotation Sampling โดยใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบ 4 Rotation Groups และ 2-2-2 Pattern

จำนวนครั้วเรือนตัวอย่างชุดเดียวกับสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2557 ประมาณ 27,960 ครั้วเรือนต่อเดือน

วิธีการดำเนินงาน

การสำรวจในเดือนกุมภาพันธ์ ที่ผ่านมามีได้ใช้แบบสอบถามในการสำรวจ แต่สำหรับเดือน พฤษภาคม สิงหาคม และพฤศจิกายน 2557 นี้จะใช้ Tablet เก็บข้อมูลงานสนาม โดยใช้ครั้วเรือนตัวอย่างเดียวกันกับโครงการ สรง. ให้สำรวจพร้อมกับโครงการ สรง. เมื่อสัมภาษณ์ทุกข้อถามโครงการ สรง. เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้สัมภาษณ์ต่อข้อถามโครงการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ. 2557

แบบสำรวจสุขภาพจิต (ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น)

สคมภ์ Q1-Q29

(ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทุกคน)

หลักการเจงนั้บและการดำเนินงาน

1. ถ้าครัวเรือนตัวอย่างมีสมาชิกอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น จะต้องทำการเจงนั้บ โดยเริ่มการสัมภาษณ์ในสคมภ์ Q1 “ท่านตอบคำถามด้วยตนเองและเป็นคนไทยใช่หรือไม่” ถ้าตอบว่า ใช่ (ในสคมภ์ Q1 บันทึกรหัส 1) จะต้องทำการเจงนั้บข้อคำถามโครงการสุขภาพจิตมาทุกคำถาม ตั้งแต่สคมภ์ Q1 จนถึง Q29

2. ถ้าครัวเรือนตัวอย่างใดมีสมาชิกอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เจตตัวบุคคลนั้น หรือไม่ได้เป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หรือไม่ได้เป็นคนไทย ให้บันทึกบุคคลตัวอย่างนั้นในสคมภ์ Q1 เป็นรหัส 2 และไม่ต้องทำการสัมภาษณ์ในสคมภ์ต่อไป ให้ยุติการสัมภาษณ์

3. ถ้าเข้าไปในครัวเรือนตัวอย่างใดมีสมาชิกอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป หลายคน ให้บันทึกข้อถามสุขภาพจิต (สคมภ์ Q2-Q29) เฉพาะที่เจตตัวบุคคลนั้น ซึ่งเป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น สำหรับบุคคลที่ใดที่เข้าข่ายการเจงนั้บ แต่ไม่ได้เจตตัวบุคคล ให้ยึดปฏิบัติตามข้อ 2

หมายเหตุ : ในการสัมภาษณ์ให้พนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลพึงระมัดระวังการใช้คำถามนำ โดยให้อ่านข้อคำถามให้ผู้ตอบสัมภาษณ์ฟัง หากผู้ตอบสัมภาษณ์สงสัยจึงอ่านทวนคำถามอีกครั้ง

หลักการบันทึกข้อมูล

1. ให้บันทึกข้อมูลงานสนามด้วยเครื่องแท็บเล็ต (ปฏิบัติตามคู่มือการใช้โปรแกรมแทนแบบสอบถามสำหรับจัดเก็บข้อมูลสนามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (TABLET))

2. ข้อคำถามสุขภาพจิต (สคมภ์ Q1 – Q29) จะทำการบันทึกข้อมูลเฉพาะบุคคลที่เข้าข่ายการสำรวจเท่านั้น (สมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทุกคน โดยจะต้องเป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และเป็นคนไทยเท่านั้น)

3. การบันทึกข้อถามเกี่ยวกับสุขภาพจิต (สคมภ์ Q1-Q29)

สคมภ์ Q1 “ท่านตอบคำถามด้วยตนเองและเป็นคนไทยใช่หรือไม่”

วัตถุประสงค์ เป็นการคัดกรองสอบถามเฉพาะผู้ที่ตอบคำถามด้วยตนเองเท่านั้น เพื่อจะได้สอบถามข้อถามสุขภาพจิตต่อไป

ให้บันทึกรหัสลงใน ☐ ดังนี้

บันทึกรหัส

ใช่	1
ไม่ใช่	2

สดมภ์ Q2-Q3 ข้อคำถามภาพรวมความสุขและความพึงพอใจในชีวิต โดยสอบถามดังนี้

คำชี้แจง ให้บันทึกรหัส 0–10 (ที่ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบสัมภาษณ์ เรียงลำดับไม่พึงพอใจในชีวิตเลย 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 จนถึง 10 พึงพอใจมากที่สุด)

สดมภ์ Q2 ปัจจุบัน.....ชื่อ.....มีความสุขอยู่ระดับใด

สดมภ์ Q3 ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน.....ได้สำรวจตัวเองและประเมินความรู้สึกตนเองว่า..... ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิตระดับใด

สดมภ์ Q4-Q23 “ในช่วง 1 เดือน ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน...(ชื่อ)...ได้สำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์อาการ ความคิดเห็น และความรู้สึกของท่านว่าอยู่ระดับใด”

คำชี้แจง ให้บันทึกรหัส 0–3 (ให้ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบสัมภาษณ์) ดังนี้

บันทึกรหัส

ไม่เลย	0
เล็กน้อย	1
มาก	2
มากที่สุด	3

สดมภ์ Q4 ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต

สดมภ์ Q5 ท่านรู้สึกสบายใจ

สดมภ์ Q6 ท่านรู้สึกภูมิใจในตัวเอง

สดมภ์ Q7 ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

สดมภ์ Q8 ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง

สดมภ์ Q9 ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์

สดมภ์ Q10 ท่านสามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข

สดมภ์ Q11 ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น

สดมภ์ Q12 ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต

- สดมภ์ Q13 ท่านรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์
 สดมภ์ Q14 ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา
 สดมภ์ Q15 ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส
 สดมภ์ Q16 ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว
 สดมภ์ Q17 หากท่านป่วยหนักท่านเชื่อว่าครอบครัวจะดูแลท่านเป็นอย่างดี
 สดมภ์ Q18 สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน
 สดมภ์ Q19 ท่านมีเพื่อนหรือคนอื่นๆ ในสังคมคอยช่วยเหลือในยามที่ต้องการ
 สดมภ์ Q20 ท่านรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สินเมื่ออยู่ในชุมชนนี้
 สดมภ์ Q21 ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่อาศัยอยู่มีความปลอดภัย
 สดมภ์ Q22 เมื่อเดือดร้อนมีหน่วยงานในชุมชนช่วยเหลือ (เช่น วัด มูลนิธิ ชมรม ฯลฯ)
 สดมภ์ Q23 มีหน่วยงานสาธารณสุขใกล้บ้านท่าน

สดมภ์ Q24-Q29 คำถามความสมดุลระหว่างการทำงานกับครอบครัวในรอบหนึ่งเดือนที่ผ่านมา

คำชี้แจง ให้บันทึกรหัส 0 – 3 (ให้ตรงกับความรู้สึกของผู้ตอบสัมภาษณ์) ดังนี้

บันทึกรหัส	
ไม่เลย	0
เล็กน้อย	1
มาก	2
มากที่สุด	3

- สดมภ์ Q24 ท่านรู้สึกพึงพอใจในการจัดสรรเวลาของตนเองสำหรับการทำงาน ชีวิตส่วนตัว และครอบครัว
 สดมภ์ Q25 ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานอาชีพจนไม่สามารถทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัว
 สดมภ์ Q26 ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถทำงานอาชีพ
 สดมภ์ Q27 ท่านรู้สึกว่า เป็นการยากที่จะมีสมาธิกับการทำงานอาชีพเพราะความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว
 สดมภ์ Q28 ท่านมีเวลาพักผ่อน และได้ดูแลตัวเองอย่างเพียงพอ
 สดมภ์ Q29 ตอนนี้ท่านมีความสุขกับงานที่ทำอยู่

เนื่องจากคำถามความสมดุลระหว่างการทำงานกับครอบครัวในรอบหนึ่งเดือนที่ผ่านมา (Q24-Q29) เป็นชุดคำถามมาตรฐานของกรมสุขภาพจิต เดิมต้องการให้สัมภาษณ์เฉพาะคนที่มียานพาหนะเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่าแล้วเห็นว่าเมื่อเข้าไปสัมภาษณ์แล้วควรสัมภาษณ์ทุกคนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เป็นผู้ตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจะต้องพบกับผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่หลากหลายสถานะ ดังนี้

การจำแนกประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปตามโครงสร้างกำลังแรงงาน ประกอบด้วย

1. ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ประกอบด้วย

1.1 ผู้มีงานทำ

1.2 ผู้ว่างงาน ซึ่งในระหว่าง 30 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ ได้หางาน หรือไม่ได้หางาน (แต่พร้อมที่จะทำงาน)

1.3 ผู้รอฤดูกาล

2. ผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน ได้แก่ นักเรียน แม่บ้าน คนชรา พิการ เป็นต้น

หลักการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในสคมภ์ Q24-Q29 (กรณีผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ใช่ผู้มีงานทำ)

สคมภ์ Q24 ท่านรู้สึกพึงพอใจในการจัดสรรเวลาของตนเองสำหรับการทำงาน ชีวิตส่วนตัว และครอบครัว
กรณีสัมภาษณ์ผู้ว่างงาน ผู้รอฤดูกาล หรือผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ให้หมายถึง ท่านรู้สึกพึงพอใจ
ในการจัดสรรเวลาของตนเองสำหรับ ชีวิตส่วนตัว และครอบครัว

สคมภ์ Q25 ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานอาชีพจนไม่สามารถทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัว
ให้สัมภาษณ์แต่ละกรณีดังนี้

- ผู้ว่างงาน ให้หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการหางาน/สมัครงาน จนไม่สามารถทำงาน
บ้าน หรือให้เวลากับครอบครัว (สำหรับผู้ว่างงานแต่ไม่ได้หางาน/สมัครงาน ให้บันทึกรหัส
“0”)

- ผู้รอฤดูกาล ให้หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานจนไม่สามารถทำงานบ้าน หรือ
ให้เวลากับครอบครัว โดยงานนั้นให้หมายถึงงานที่ทำก่อนที่จะรอฤดูกาล เช่น ทำนาข้าว
ขณะนี้ร้อนน้ำ รอฝน จึงอยู่ในช่วงรอฤดูกาล ดังนั้นจึงตีความว่าความรู้สึกเหนื่อยจากการทำนาข้าว
เป็นต้นจน

-ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ให้หมายถึง รู้สึกเหนื่อยมากกับการเรียน/ทำงานบ้าน/... จนไม่
สามารถทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัว

สดมภ์ Q26 ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถทำงานอาชีพ
ให้สัมภาษณ์แต่ละกรณีดังนี้

- ผู้ว่างงาน ให้หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถทำงาน/สมัครงาน (สำหรับผู้ว่างงานแต่ไม่ได้หางาน/สมัครงาน ให้บันทึกรหัส “0”)
- ผู้รอฤดูกาล ให้หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถทำงาน โดยงานนั้นให้หมายถึงงานที่ทำก่อนที่จะรอฤดูกาล เช่นเดียวกับที่อธิบายไว้ใน Q25
- ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ให้ยึดแนวปฏิบัติดังนี้
 - ถ้าเป็นนักเรียน นักศึกษา หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการทำงานบ้าน หรือให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถเรียนหนังสือ
 - ถ้าเป็นแม่บ้าน หมายถึง ท่านรู้สึกเหนื่อยมากกับการให้เวลากับครอบครัวจนไม่สามารถทำงานบ้าน เป็นต้น

สดมภ์ Q27 ท่านรู้สึกว่าเป็นการยากที่จะมีสมาธิกับการทำงานอาชีพเพราะความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว
ให้สัมภาษณ์แต่ละกรณีดังนี้

- ผู้ว่างงาน ให้หมายถึง ท่านรู้สึกว่าเป็นการยากที่จะมีสมาธิกับการหางาน/สมัครงาน เพราะความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว (สำหรับผู้ว่างงานแต่ไม่ได้หางาน/สมัครงาน ให้บันทึกรหัส “0”)
- ผู้รอฤดูกาล ให้หมายถึง ท่านรู้สึกว่าเป็นการยากที่จะมีสมาธิกับการทำงานเพราะความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว โดยงานนั้นให้หมายถึงงานที่ทำก่อนที่จะรอฤดูกาล เช่นเดียวกับที่อธิบายไว้ใน Q25
- ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ให้หมายถึง ท่านรู้สึกว่าเป็นการยากที่จะมีสมาธิกับการเรียน/ทำงานบ้าน/.... เพราะความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว

สดมภ์ Q28 ท่านมีเวลาพักผ่อน และได้ดูแลตัวเองอย่างเพียงพอ
ให้สัมภาษณ์ลักษณะเดียวกับผู้มีงานทำ

สดมภ์ Q29 ตอนนี้ท่านมีความสุขกับงานที่ทำอยู่
ให้สัมภาษณ์แต่ละกรณีดังนี้

- ผู้ว่างงาน ให้หมายถึง ตอนนี้ท่านมีความสุขกับการหางาน/สมัครงาน (สำหรับผู้ว่างงานแต่ไม่ได้หางาน/สมัครงาน ให้บันทึกรหัส “0”)
- ผู้รอฤดูกาล ให้หมายถึง ตอนนี้ท่านมีความสุขกับงานที่ทำอยู่ โดยงานนั้นให้หมายถึงงานที่ทำก่อนที่จะรอฤดูกาล เช่นเดียวกับที่อธิบายไว้ใน Q25
- ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ให้หมายถึง ตอนนี้ท่านมีความสุขกับการเรียน/ทำงานบ้าน/....